

Teatterimuseo
VUOSIKERTOMUS

2024

SISÄLLYS

Katsaus vuoteen 2024	2
Valtakunnallinen vastuumuseo ja uusi strategia	3
Näyttelyt	4
Yleisötyö	9
Esinekokoelmat ja arkisto	14
Kansainvälinen toiminta	19
Tilat ja tekniikka	20
Henkilökunta	21
Talous	22
Liitteet	23

Kannen kuvat ylhäältä alas, vasemmalta oikealle:

Elsa Sylvesterssonin balettitossut, kuva Heikki Suomi. Hiiri polkee generaattoria talvilomapelissä, kuva Heikki Suomi. Yksityiskohta *Synnyt-*näyttelystä, kuva Ilona Kemppainen. *Fokuksessa*-näyttely, Diana Tenkorang, *The Grimm Book of Horrors*, Riihimäen Teatteri 2016, kuva Aki Lopenen. *Lucid Dreams* -näyttely, Mizuki Shinagawa, *Vitori*, Cirque du Soleil 2019, kuva Mikki Kunttu. Näkymä *Synnyt*-näyttelyyn, kuva Ilona Kemppainen. Näkymä *Tulisieluinen Elsa Sylvestersson* -näyttelyyn, kuva Isa Nyyssönen. *Näkymä Elävä utopia* -näyttelyyn, kuva Sanna Brander. H. Kuokkasen peruukkiliikkeen lahjoitus, kuva Sanna Brander.

• KATSAUS VUOTEEN 2024 •

Teatterimuseon toinen nelivuotiskausi valtakunnallisena vastuumuseona käynnistyi vuonna 2024. Museon näyttelyt, työpajat ja muut tapahtumat kiinnostivat yleisöä, ja vuoden kävijämäärä 27 523 oli museon kaikkien aikojen kolmanneksi korkein. Museo teki aktiivista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa liittyen näyttelyihin, kokoelmiin ja opetusyhteistyöhön eri oppilaitosten kanssa.

Pysyvien näyttelyiden, *Kolmas soitto* ja *Arkadia-teatteri*, lisäksi museossa oli toimintavuonna kuusi vaihtuvaa näyttelyä, jotka toteutettiin yhteistyössä ulkopuolisten kumppaneiden kanssa. Monipuolisessa ohjelmassa oli tapahtumia sekä lapsiperheille, kouluikäisille että aikuisyleisölle.

Teatterimuseon arkistoa ja kokoelmia työllisti uusi kokoelmanhallintajärjestelmä *Spotti*, joka otettiin käyttöön syksyllä 2024. Järjestelmä mahdollistaa museon kokoelmien julkaisemisen myöhemmin valtakunnallisessa Finna-palvelussa, mikä jatkossa parantaa huomattavasti museon digitaalisia palveluja ja kokoelmien valtakunnallista saavutettavuutta. Museon kokoelmat ja tietopalvelu palvelivat asiakkaita valtakunnallisesti.

Teatterimuseo integroitui aiempaa kiinteämmin osaksi Kaapelitehdasta, kun museon lipunmyynti ja asiakaspalvelu siirtyivät yhdessä muiden Kaapelimuseoiden kanssa Kaapelin Mediakeskukseen elokuussa 2024. Järjestely tarjoaa jatkossa paremmat edellytykset myös museokaupan toiminnalle. Kulttuurin kummilapsi -toiminta jatkui tärkeänä ja suosittuna helsinkiläislapsille suunnattuna palveluna.

VUOSI 2024 LUKUINA

Näyttelykävijät 27 523
Tietopalvelun yhteydenotot 536
Verkkopalveluiden kävijät 82 171
Työpajat ja opastukset 350
Muut yleisötapahtumat 34
Juhlapalvelun tilaisuudet 72

VALTAKUNNALLINEN VASTUUMUSEO JA UUSI STRATEGIA

Teatterimuseo on esittävien taiteiden valtakunnallinen vastuuseumo, jonka tallennusalueisiin kuuluvat teatteri, tanssi, sirkus, esitystaide ja ooppera. Vastuuseumolle on määritelty laissa viisi tehtävää: Museo toteuttaa valtakunnallista museotoimintaa erikoisalallaan, kehittää ja edistää alansa kulttuuriperintötyötä ja museoiden yhteistyötä, toimii erikoisalansa kulttuuriperinnön valtakunnallisena asiantuntijana, ylläpitää ja edistää erikoisalansa kansainvälisiä yhteyksiä ja edistää erikoisalansa kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta. Valtakunnallisen vastuuseumotyön tavoitteita sopeutettiin käytettävissä oleviin resursseihin.

Museon henkilökunta jatkoi vuonna 2023 alkunutta strategiatyötä, ja museon hallitus hyväksyi

uuden strategian vuosiksi 2024–2027. Museon visio ”Teatterimuseo vuonna 2030 – Hetken taide kaikkien kokemukseksi” korostaa Teatterimuseon merkitystä esityshetken sidotun esittävän taiteen kulttuuriperinnön valtakunnallisena talentajana ja tiedonvälittäjänä. Strategiakauden painopisteet digitalisaatio, moninaisuus, kokemuksellisuus ja museon tunnettuuden ja merkityksellisyyden kasvu tukevat valtakunnallisen vastuuseumotyön tavoitteita. Tallennustyössä tärkeänä painopisteenä on vapaan kentän toimijoiden työn tallentaminen.

Teatterimuseon säätiön säännöt päivitettiin vastaamaan museon toimintaa sekä säätiölain muutoksia, ja säännöt on toimitettu vahvistettavaksi patentti- ja rekisterihallitukseen.

Kerro jostakin sinulle merkittävästä positiivisesta esityskokemuksesta.

Kuajat teki niin syvän vaikutuksen, että tänä katsomassa sen kolmesti.

Kerro jostakin sinulle merkittävästä positiivisesta esityskokemuksesta.

Luu lausua (Pentti Säms)
oli niin hieno kokemus, että
läksi näyttöä jätti käädä
katsomassa!

Kerro jostakin sinulle merkittävästä positiivisesta esityskokemuksesta.

OLIN YSTÄVÄPERHEEN GANSSA
LAPSENA KATSUMISSA
KOLME KOLISTA ROSVOA.
MUISTAN YHÄ HERKKUEN
HUOMORIN JA VÄRIKKEÄST
LAVASTEET!

Kerro jostakin sinulle merkittävästä positiivisesta esityskokemuksesta.

Mortalin, myhä
myä mielen
vallattava LUVASTO
-kun lausutus täneet
Koska ja näytellyt
font yhten mielitään

Museovieraiden Kolmas
soitto -näyttelyyn jättämiä
teatterimuistoja.

• NÄYTTELYT •

Museolla on Kaapelitehtaalla käytössään pysyvien näyttelyiden tilat, joihin sisältyy *Kolmas soitto* -perusnäyttely ja *Arkadia-teatteri* pukuhuoneineen. Black boxissa ja Studiossa toteutetaan museon vaihtuvia näyttelyitä, joiden väleissä tiloja tarjotaan taiteilijoille ja kentän toimijoille omien näyttelyiden järjestämiseen. Maneesi toimii digitaalisten näyttelyiden paikkana.

PYSYVÄT NÄYTTELYT

Loppuvuodesta 2023 auennut perusnäyttely *Kolmas soitto* yhdistää kaikki viisi Teatterimuseon tallennusalueita – teatterin, tanssin, oopperan, sirkuksen ja esitystaiteen – yhteisen teeman alle. Näyttely avaa esitysprosessin ideasta valmistelu- ja harjoitusvaiheen kautta esityshetkeen ja sen yli.

Arkadia-teatterissa huomio keskittyy Engelin 1800-luvun alkupuolella suunnitteleman teatterin pienikokoiseen kopioon, mutta näyttelyssä esitellään myös muuta teatterihistoriaa. Katso mon takaosan vitriinissä on esillä museon esine-kokoelman helmiä ja sivukäytävällä tutustutaan mm. nukketeatteriin.

Niin *Kolmannessa soitossa* kuin *Arkadiassakin* halutaan tarjota kävijälle mahdollisuus olla oman museokäyntinsä pääroolissa – tehdä, kokeilla ja kokea. Kokeilupisteet, teatterinuket, näyttämöt ja pukuhuoneet houkuttelevat kävijöitä perheen pienimmistä alkaen esittävien taiteiden kiehtovaan ja mielikuvitusta ruokkivaan maailmaan.

VAIHTUVAT NÄYTTELYT

Vuoden mittaan Teatterimuseossa avattiin kuusi vaihtuvaa näyttelyä: yksi Black box -tilassa, neljä Studiossa ja yksi Maneesissa digitaalisena näyttelynä. Kaikissa oli mukana ulkopuolisia yhteistyökumppaneita. Syksyllä 2024 ryhdyttiin valmistelemaan pukusuunnittelija ja lavastaja Annan Kontekin retrospektiivistä näyttelyä ja aloitettiin lokakuussa 2025 avautuvan sirkusta käsittelevän näyttelyn suunnittelu.

TEATTERIMUSEON VAIHTUVAT NÄYTTELYT 2024

Tarpeisto pääroolissa

31.3.2023–7.1.2024

Lucid Dreams

19.1.–2.6.2024

Synnyt/Origins

16.2.–25.8.2024

Fokuksessa

14.6.–25.8.2024

Elävä utopia

11.9.–20.10.2024

Tulisieluinen Elsa Sylvestersson

1.11.2024–19.1.2025

30 vuotta Talvisirkuksen matkassa

10.12.–6.1.2025

SYNNYT/ORIGINS. OHJAAJAN JA SKENOGRAFIN LUOVA MATKA IDEASTA ESITYKSEKSI ELI TYÖPARI TIINA PUUMALAISEN JA TEPPO JÄRVISEN NÄYTTÄMÖKUVIA JA KUVITTELUA
Black box 16.2.–25.8.2024

Tiina Puumalainen ja Teppo Järvinen ovat toteuttaneet yhdessä klassikkodraamoja, musiikkiteatteria, tanssia ja oopperaa eri teattereissa ja erilaisilla näyttämöillä jo 15 vuoden ajan.

Heidän kuratoimassaan ja tuottamassaan *Synnyt/Origins*-näyttelyssä oli laajasti esillä sekä menneitä, työn alla olevia että tulevia töitä: yhteisten teatterituotantojen alkuperäisiä suunnitelmia, muistikirjoja, luonnoksia, tausta- ja tekstimateriaalia, inspiraatiokuvia, ohjausideoita, lavastuspienoismaalleja, oivalluksia, hylättyjä aja-

tuksia, esitysasuja, aikatauluja, muistiinpanoja harjoituksista, lavastuksen vaihtokaavioita sekä runsaasti valokuvia teoksista sekä keskeneräisenä että valmiina.

Synnyt/Origins avasi kaksikon ammatillista prosessia ideasta esitykseksi: näyttelyä varten valmistetussa dioraama-sarjassa esiteltiin pienoismalleissa kokonaisen kuvitteellisen produktion valmistaminen, eli kaikki ohjaajan ja scenografin työvaiheet taiteellisen vision synnyttelystä konkreettiseen rakentamiseen ja harjoitteluun. Matkalla mukaan liittyvät kaikki teatterin taiteelliset ja tekniset ammattiryhmät, lopulta yleisökin.

Näyttelyn avasivat 15.2. dramaturgi ja käsikirjoittaja Hanna Suutela ja koreografi Osku Heiskanen.

Kuva: Ilona Kempainen

Synnyt-näyttelyssä nähtiin pukujen ja pienoismallien lisäksi paljon tekijäkaksikon alkuperäisiä suunnitelmia, muistiinpanoja, luonnoksia, ideapapereita, taustamateriaaleja, aikatauluja ja digitaalisia valokuvakoosteita.

LUCID DREAMS

Studio ja Maneesi 19.1.–2.6.2024

Lucid Dreams oli valosuunnittelija, visualisti Mikki Kuntun retrospektiivinen valokuvanäyttely. Kunttu on luonut pitkän ja kansainvälisen uran näyttämö-, media- ja valotaiteen alalla. Näyttely esitteli Kuntun myös valokuvaajana. Sysäyksen näyttämöteosten valokuvaamiseen Kunttu sai halusta kuvata teokset perinteisistä lehti- ja käsiohjelmakuvista poikkeavalla tavalla, osana omaa taiteellista prosessiaan. Vuosien kuluessa valokuvista on muodostunut laaja ja yksityiskohdainen kokonaisuus Kuntun töistä.

Usean kymmenen kehystetyn valokuvavedoksen näyttelyä täydensivät pienoismallit *Lumikuningatar*-jääbaletista videoprojisointineen ja Kuntun tuoreimmasta ensi-illasta, Richard Wagnerin *Jumalten tuhosta* Suomen Kansallisoopperassa. Näyttelyyn liittyi Maneesissa esitetty projisointi.

Näyttelyn avasi 18.1. tanssitaiteilija, professori Jorma Uotinen.

Kuva: Mikki Kunttu

FOKUKSESSA.

AKI LOPOSEN TEATTERIVALOKUVIA

Studio ja Maneesi 14.6.–25.8.2024

Kesällä Studiassa ja Maneesissa nähtiin suomalaista teatteria 1990-luvulta asti kuvanneen valokuvaaja **Aki Loposen** valokuvanäyttely. Studiassa oli esillä valokuvavedoksia ja Maneesissa digitaalinen kuvakollaasi Loposen eri puolilla Suomea kuvaamista teatteriesityksistä. Alun perin teattereiden mainonnan ja markkinoinnin tarpeisiin otetuista valokuvista Loponen oli valinnut näyttelyyn kokonaisuuden, joka parhaiten edusti häntä itseään teatterivalokuvaajana.

Näyttelyn avasi 13.6. kirjailija Markku Koski.

**AKI LOPONEN
TEATTERIVALOKUVIA**

14.6.–25.8.2024

ELÄVÄ UTOPIA. TOISSA TILOISSA 20 VUOTTA

Studio 11.9.–20.10.2024

Suomalaisen esitystaiteen pioneeri Toisissa tiloissa -kollektiivi juhli vuonna 2024 20-vuotista taivaltaan. Juhlavuoden kunniaksi Toisissa tiloissa toteutti Teatterimuseossa ryhmän toimintaa esittelevän näyttelyn. Näyttelyssä kävijä pääsi tutustumaan kollektiivin historiaan ja taiteelliseen praktiikkaan lähietäisyydeltä sekä vierailemaan toisissa tiloissa. Näyttelyyn oli tuotu toimintaohjeita ja tarvittavaa rekvisiittaa joidenkin ryhmän kehittämien harjoitteiden tekemiseen.

Näyttelyn avasi 10.9. kuvataiteilija Teemu Mäki.

TULISIELUINEN ELSA SYLVESTERSSON

Studio 1.11.2024–19.1.2025

Balettitanssija, koreografi, balettimestari **Elsa Sylvesterssonin** syntymästä tuli elokuussa 2024 kuluneeksi 100 vuotta. Juhlanäyttely keskittyi Sylvesterssonin tanssijuuteen, venäläiseen kulttuuritaustaan ja aktiiviseen toimintaan esiintyjänä ja koreografina myös Suomen Kansallisoopperan ulkopuolella.

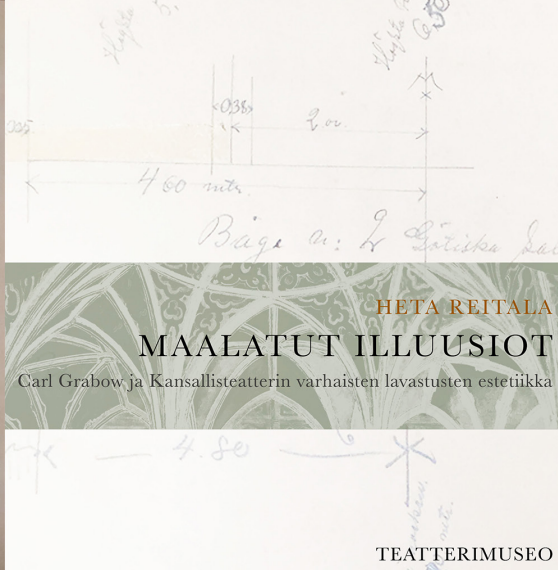
Tanssijantyönsä lisäksi Sylvestersson (11.8.1924–9.11.1996) uudisti koreografina baletin klassikoita, teki ensimmäisiä neoklassisia teoksia Suomessa ja useita lyhytkoreografioita. Hän on yksi ensimmäisistä baletin naiskoreografeista, ja loi uraa aikana, jolloin balettimaailma oli vahvasti miesten dominoima.

Näyttelyn mahdollisti ainutlaatuinen kokoelma pukuja ja muuta aineistoa, jonka taiteilijan omaiset lainasivat Teatterimuseolle näyttelyä varten. Nähtävillä olivat muun muassa Tulilinnun puku, Odilen puku baletista *Joutsenlampi* sekä pukuja Sylvesterssonin omiin koreografioihin. Uras- ta kertovien esineiden ja muun aineiston lisäksi näyttelyssä nähtiin lukuisia Sylvesterssonin säilyttämiä henkilökohtaisia muistoesineitä.

Näyttelyn työryhmässä olivat tanssitaiteilijat Aku Ahjolinna, Saga Eriksson, Ulrika Hallberg ja Liisa Palin. Näyttelyn käsikirjoittaja oli tanssintutkija, FT Riikka Korppi-Tommola.

Näyttelyn avasi 31.10. Suomen Kansallisbaletin taiteellinen johtaja Javier Torres.

Heta Reitalan tutkimusartikkeli *Maalatut illuusiot. Carl Grabow ja Kansallisteatterin varhaisten lavastusten estetiikka* ilmestyi Teatterimuseon verkkojulkaisuna. Artikkelin kansi Timo Heinonen.

30 VUOTTA TALVISIRKUKSEN MATKASSA

Maneesi 10.12.–6.1.2025

Maneesissa nähtiin Riku Virtasen kokoama, meneitä Talvisirkuksia muisteleva digitaalinen pop-up-näyttely. Videokoosteessa nähtiin katkelmia ja kuvia Talvisirkusten vuosikymmenten varrelta. Mukaan oli nostettu useita tutuiksi tulleita esityksiä. Koosteessa käytetyt Talvisirkusten esitykset on videokuvattu Hannu Peltomaan ja Joona Petterssonin johdolla monikameratalliointeina. (*Talvisirkus Bau* Teemu Kyytinen.) Mukana oli myös Riku Virtasen kuvaamia valokuvia ja videotalliointeja. Koosteen olivat editoineet Krasimir Jovanovic Hyvärinen ja Riku Virtanen.

VERKKOJULKAISUT JA -NÄYTTELYT

Museon verkkosivuilla on useita aiempiin vaihtuviin näyttelyihin, esittäviin taiteisiin tai museopedagogiikkaan liittyviä julkaisuja. Uutena julkaisujen sarjassa ilmestyi huhtikuussa teatterintutkija Heta Reitalan tutkimusartikkeli *Maalatut illuusiot. Carl Grabow ja Kansallisteatterin varhaisten lavastusten estetiikka*. Artikkelin syntyi osana Suomen Kansallisteatterin hanketta, jossa teatterin vanhat kulissit inventoitiin ja kuvattiin. Reitala osoittaa tutkimuksessaan, että kyseiset kulissit ja niihin liittyvä rikas arkistoaineisto tarjoavat kiinnostavan näkymän Kansallisteatterin alkuvaiheen visuaaliseen historiaan, aikakauden eurooppalaiseen lavastusajatteluun ja teatterikäsitykseen.

Teatterimuseon verkkosivuilla on esillä seitsemän näyttelyä, jotka toteuttavat kiertonäytte-

lyiden ohella Teatterimuseon valtakunnallista tehtävää. Näyttelyissä voi syventyä tarkemmin esittävien taiteiden ilmiöihin ja teatterihistoriaan. Osa näyttelyistä on muokattu museossa nähdystä vaihtuvista näyttelyistä, osa on toteutettu suoraan verkkoon. Omilla sivuilla olevien näyttelyiden lisäksi nähtävänä on Digimuseo-palveluun toteutettu versio Teatterimuseon edellisen pysyvän näyttelyn, *Backstagen*, pukusuunnittelu- ja lavastusosioista.

Muut esillä olleet verkkonäyttelyt ovat viipurilaisia teatterivalokuvia esittelevä *Tunteita ja eleganssia, Voiman vuodet – tasapainottelua Tampereen Työväen Teatterissa 1919–1935*, antiikin kreikkalaista tragediaa esittelevä *Tragedia ajassa – ajaton tragedia*, museon ensimmäiseen pysyvään näyttelyyn perustuva *Voima ja lumo – kohtauksia historian näyttämöiltä*, lavastustaiteen modernismia käsittelevä *Uutta, tuntematonta, unelmaa ja Ihmisen heijastus – skenografi Pekka Ojamaa 1947–2008*. Lisäksi Seinätön museo-palvelussa on nähtävissä mobiiliopastus *Teatterireita Helsingin menneisyydestä*.

KIERTONÄYTTELYT

Teatterimuseon tehtävänä valtakunnallisena vastuumuseona on toimia ja näkyä kaikkialla Suomessa. Kiertonäyttelyt ovat yksi tapa toteuttaa tätä valtakunnallista tehtävää. Vuonna 2024 Teatterimuseolla oli kaksi kiertoa tarjottavaa näyttelyä, Måns Hedströmin teatterijulisteita esittelevä näyttely sekä Aleksis Kiven romaanin näyttämösovituksesta kertova näyttely *Seitsemän veljestä – romaanista näyttämölle*.

• YLEISÖTYÖ •

Teatterimuseon yleisötyön tehtävä on tukea käyntikokemusta ja aktivoida kävijää omiin tulkintoihin ja luovuuteen. Museon näyttelyiden ja kokoelmien avaaminen syventävät yleisön suhdetta esittävien taiteiden eri osa-alueisiin, niiden historiaan ja nykypäivään. Teatterimuseossa yleisötyön erityisalueena on teatteripedagogiikka ja keskiössä itse kokeileminen, vuorovaikutus ja saavutettavuus. Yleisötyö tuo ihmisiä yhteen vaikuttamaan, vaikuttamaan ja oppimaan. Palvelut on tarkoitettu kaikenikäisille, ja keskeisimpiä tuotteita ja palveluita ovat työpajat ja opastukset. Lisäksi museossa järjestetään osallistavia pelejä, tapahtumia, kursseja, seminaareja, taiteilijatapaamisia, tilaresidenssitoimintaa ja luentoja.

TAPAHTUMAT

Yleisöille suunnattuihin avoimiin tapahtumiin sai liittyä pääsylipun hinnalla. Myös ilmaisia tapahtumia ja osallistumisia järjestettiin. Ohjaajina ja esiintyjinä toimivat museon omat työpajaohjaajat, teatteripedagogi tai vierailevat ammattilaiset.

Koko perheelle suunnatut työpajat, ohjatut ja esitykselliset pelit tai omatoimisesti tehtävät teatteri- ja kuvasuunnistukset, tukevat näyttelyihin tutustumista. Kysymykset, kokoelmien

YLEISÖTYÖN TUNNUSLUKUJA

Näyttelyopastukset 51

Työpajat 290

Juhla- ja tykypajat 9

Muut yleisötapahtumat 34

yksityiskohtainen katsominen tai toiminnallisilla kokeilupisteillä itse tekeminen, tutustuttavat esittävien taiteiden eri osa-alueisiin ja rohkaisevat heittäytymiseen ja vuorovaikutukseen.

Joululomapelissä tutustuttiin museon tallennustehtävään hauskan aikakoneen avustuksella. Talvilomaa valaisivat valo- ja äänisuunnitteluun liittyvät tehtävät. Kaapelimuseot jatkoivat yhteisten Perhepäivien järjestämistä. Keväällä keskityttiin lavastustaiteen ja valo- ja äänisuunnittelun prosesseihin ja kokeiluihin. Syksyllä sai seurata maskeeraajan työnäytöksiä ja kokeilla omaa kasvomaalauksen tekoa ammattilaisen ohjauksessa.

Helsinki-päivänä tarjolla oli kaksi opastusta ja kävijöiltä kerättiin muistoja kautta aikain parhaasta tai mieleenpainuvimmasta esityksestä Helsingissä. Taiteiden yön kohokohtana kuultiin Kaj Chydeniuksen rakastetuimpia sävellyksiä näyttelijäkaksikko Ritva Sorvalin ja Helena Rytin esittäminä *Älä elämää pelkää* -tilaisuudessa. Osaan lauluista yleisö sai liittyä mukaan. Kansainvälisenä museopäivänä oli vapaa pääsy.

Toisissa tiloissa -kollektiivi toteutti näyttelyn yhteydessä kaksipäiväisen *Utooppinen organismi* -esitystapahtuman, jonka aikana kollektiivin jäsenet esittivät yhteensä 40 ryhmän kehittämää harjoitetta. Lisäksi 25.9. järjestettiin keskustelutilaisuus ryhmän historiasta ja merkityksestä. Mukana keskustelemassa olivat Esa Kirkkopelto, Paula Tella, Eeva Kemppi ja Jaakko Ruuska, keskustelun moderoi vapaa kirjoittaja Hanna Helavuori.

Tulisieluinen Elsa Sylvestersson -näyttelyn oheisohjelmassa järjestettiin lauantaina 16.11. keskustelutilaisuus *Muistoja Elsa Sylvesterssonista*, johon osallistuivat Suomen kansallisbaletin solis-

Taiteiden yössä kuultiin Kaj Chydeniuksen rakastetuimpia sävellyksiä näyttelijäkaksikko Ritva Sorvalin ja Helena Rytin esittäminä.

titanssijat ja pedagogit Tarja Ranta, Tamara Perovu, Karl Hedman ja Jarmo Rastas sekä pianisti, korrepetiittori Pekka Asikainen. Keskustelua johdatti FT Riikka Korppi-Tommola. Näyttelyyn liittyi myös käsikirjoittajan pitämä luento-opastus.

Suomen valokuvataiteen museo, Hotelli- ja ravintolamuseo ja Teatterimuseo järjestivät Kaapelimuseoiden yhteisopastuksia *Triplasti kivaa kaikille*, joissa tutustuttiin museoihin ja niiden näyttelyihin. Lisäksi Kaapelimuseoihin on ilmainen sisäänpääsyn joka kuukauden viimeisen keskiviikon lopputunteina.

TILARESIDENSsitoiminta

Museon tilaremontin jälkeen käynnistämä tilaresidenssiohjelma on vakiintunut museon ja esittävien taiteiden kentän väliseksi toimintamuodoksi. Tilaresidenssiä tarjotaan kahdesti vuodessa, 2–3 viikon ajaksi esittävien taiteiden kentän taiteilijalle tai ryhmälle.

Tammikuussa Maneesissa harjoitteli KÖTT-kollektiivi, eli tanssitaiteilijat Anni Kaila, Karoliina Loimaala ja Anna Stenberg (2.–14.1.). Heidän teoksensa *Harp* yhdisti tanssirunoteosta ja livekonserttia. Tammikuussa teoksesta nähtiin ensimmäinen demoesitys, ja lokakuussa ryhmä, vahvistettuna muusikko Karin Mäkirannalla, palasi Maneesiin kantaesittämään *Harpin*.

Syksyllä residenssissä työskenteli ääni- ja esitystaiteilija Juha Valkeapää (28.8.–13.9.). Hän työsti teostaan *Ollaan eläimiksi*, jossa hän rakensi museoon oman, kuvitteellisen museonsa ja kierrätti yleisöä siellä neljän opastukseksi tekeytyvän esityksen ajan residenssin viimeisellä viikolla.

TYÖPAJAT, KERHOT, KURSSIT

Vaihtuvien näyttelyihin syvennyttiin esityksellisissä ja osallistavissa peleissä, tapahtumien lähtökohtana sekä työpaja- ja opastuskokonaisuuksien räätälöinneissä.

Pysyvät työpajat Teatteriseikkailu, Miten esitys syntyy?, Satupolku Ruma ankanpoikanen, Sirkus Huuhaa, Riisi kyykyssä ja Sammon ryöstö jatkoivat ohjelmistossa, lisäksi ohjelmassa oli yleisopastus ja Kolmas soitto -näyttelyn opastus. Lapsille ohjattiin synttäriseikkailuja, aikuisille polttariseikkailuja ja juhlapalvelun teatterityöpajoja. Työyhteisöille oli tarjolla työkykyä ja työyhteisöä vahvistavia kokonaisuuksia erilaisilla painotuksilla, kuten esiintymisjännitys, ryhmän vuorovaikutus tai asiakaspalvelutilanteiden harjoittelu toiminnallisesti draaman keinoin. Kesällä järjestettiin viikon kestävä Hyp-py!-teatterikurssi. Kurssi huipentui viimeisellä kerralla esitykseen, joka oli valmistettu kurssin aikana.

HANKKEET JA YHTEISTYÖT

Museo osallistui Helsingin kaupungin rahoittamaan Kulttuurin kummilapset -toimintaan viiden muun Kaapelin toimijan kanssa. Hanke tuottaa vuonna 2022 syntyneille lapsille kaksi kulttuuri-tapahtumaa vuodessa, kunnes he aloittavat koulun. Teatterimuseon ohjelmana oli osallistava esitys *Kuinka Lempeä Louhikäärme löytää itsensä?*

Teatterimuseo oli mukana HelsinkiMission, Helsingin kaupungin ja kulttuuritoimijoiden toteuttamassa Kulttuurikaveritoiminnassa. Kulttuurikaverit ovat apuna kaikille, joille kulttuuri-tapahtumaan lähtemisen kynnyks on korkea, joita yksin lähteminen ei houkuttele tai joille se on vaikeaa. Vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät mukaan tapahtumaan, varaavat liput ja tarvittaessa avustavat tai opastavat tapahtumapaikalle.

TYÖPAJAT 2024

PYSYVÄT TYÖPAJAT

Teatteriseikkailu, kaiken ikäisille
Miten esitys syntyy?, yli 6-vuotiaille

Satupolku Ruma ankanpoikanen,
3-5-vuotiaille

Sirkus Huuhaa, 5-8-vuotiaille

Riisi kyykyssä, yli 6-vuotiaalle

Sammon ryöstö, 5-6-luokkalaiselle

Synttäriseikkailu

Polttariseikkailu

OPASTUKSET

Yleisopastus

Kolmas soitto -opastus, yli 6-vuotiaalle

Kaapelimuseoiden yhteisopastus
Triplasti kivaa kaikille

Kuva: Ilona Kempainen

TAITEILIJATAPAAMISET

Vuoden aikana järjestettiin kymmenen taiteilijatapaamista. Kevätkauden vieraat olivat näyttelijä Martti Suosalo (haastattelijana toimittaja Kirsikka Moring), tanssija-koreografi Johanna Nuutinen (haastattelijana toimittaja Minna Tawast, yhteistyössä Tanssin talon kanssa) kuvataiteilija, lavastaja Markku Hakuri (haastattelijana professori Ossi Naukkarinen), visuaalinen suunnittelija Mikki Kunttu yhdessä tanssitaiteilija Tero Saarisen kanssa (haastattelija toiminnanjohtaja Iiris Autio) sekä ohjaaja Tiina Puumalainen ja skenografi Teppo Järvinen yhdessä Sirpa Suutari-Jääskön ja Jukka Haapalaisen kanssa.

Syksyllä Kirsikka Moringin vetämissä tilaisuuksissa lavalle nousivat näyttelijät Anja Pohjola ja Heidi Krohn, näyttelijä Terhi Panula, ohjaaja Pentti Kotkaniemi ja näyttelijä Vesa Vierikko (kuvassa). Syksyllä päättyi Kirsikka Moringin monivuotinen rupeama Teatterimuseon taiteilijatapaamisten haastattelijana. Lokakuussa järjestettiin lisäksi maskeerauksen teemakuukauden päättävä maskeeraaja Marjo Riihimäen taiteilijatapaaminen (haastattelijana maskeerauksen opettaja Jani Kylmäjä).

Taiteilijatapaamiset ja keskustelut striimattiin suorana Teatterimuseon YouTube-kanavalle, jonne ne myös jäivät jälkikäteen katsottaviksi.

Opetusyhteistyön kauhean hyvältä tapahtumasta kokonaiseksi kuukaudeksi

Lokakuussa Teatterimuseossa vietettiin maskeerauksen teemakuukautta, jonka aikana järjestettiin erilaisia teemaan sopivia tapahtumia ja museon kokoelmista nostettiin somessa esille maskeerausaiheisia esineitä ja valokuvia.

Stadin AO:n esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinnon ja Helsingin teatterikoulun kanssa oli opetusyhteistyönä kahtena edellisenä vuonna järjestetty kauhun ja maskeerauksen teemapäivä. Kokonaisen teemakuukauden tavoitteena oli nostaa maskeerauksen osa-aluetta, tekijöitä ja museon kokoelmia näkyvämmäksi yleisöille.

Kaapelimuseoiden perhepäivän teemana oli muodonmuutos. Osallistujat saivat seurata maskeeraaja Vera Tuomolan työnäytöksiä, maskin rakentamista alusta asti. Sammaleisia irto-osia ja työvälineitä pääsi tutkimaan läheltä ja kävijät intoutuivat ihmettelemään luovia materiaaaliratkaisuja. Osallistujat saivat ammattilaisen ohjeistuksella tehdä itselleen kasvomaalauksen, jonka jälkeen rakennettiin hahmoa teatteripuvun ja fyysisen esittäjäntyylin kautta.

Kauhua maskipurkista -päivätapahtumassa museossa sai seurata maskeerauksen opiskelijoiden näyttötöiden rakentumista. Illan Kauhukävelyssä osallistujat joutuivat keskelle teatterikummitusten vuosikokousta, vanhoja muisteltiin ja toisia syyteltiin. Helsingin teatteriakatemian opettaja Kimmo Tähtivirran tukemana opiskelijat loivat huikeita hahmoja teatterihistorian innoittamina. Teemakuukauden päätti maskeeraaja, Suomen kansallisoopperan ja -baletin maskeerausosaston esihenkilö Marjo Riihimäen taiteilijatapaaminen.

Milla Kortemaa

JUHLAPALVELU

Teatterimuseon juhlapalveluiden tavoitteena on tuottaa sekä yritys- että yksityisasiakkaille onnistuneita juhlia, joissa museon tietosisällöt ja elämyksellisyys nousevat esiin. Juhlapalvelu on myös uusien museoasiakkaiden hankkimiskanaava, juhlien kautta museo ja sen sisällöt tulevat tunnetuiksi museon perinteisiä asiakasryhmiä laajemmalle yleisölle. Teatterimuseon teatterikasvatuksen tuottama sisältö tarjoaa myös asiakkaille uudenlaisia palveluita ja sisältöjä tavalliseen yritysjuhlan sisältöön verrattuna.

Juhlapalvelu työllistää ensisijaisesti museon freelancereita, ja tarjoaa runsaasti työtilaisuuksia täydentämään tuntipalkkaisten työntekijöiden ansioita. Myös teatteri-ilmaisun ohjaajille on tarjolla työtilaisuuksia. Juhlapalvelu toimii pääosin museon aukioloaikojen ulkopuolella.

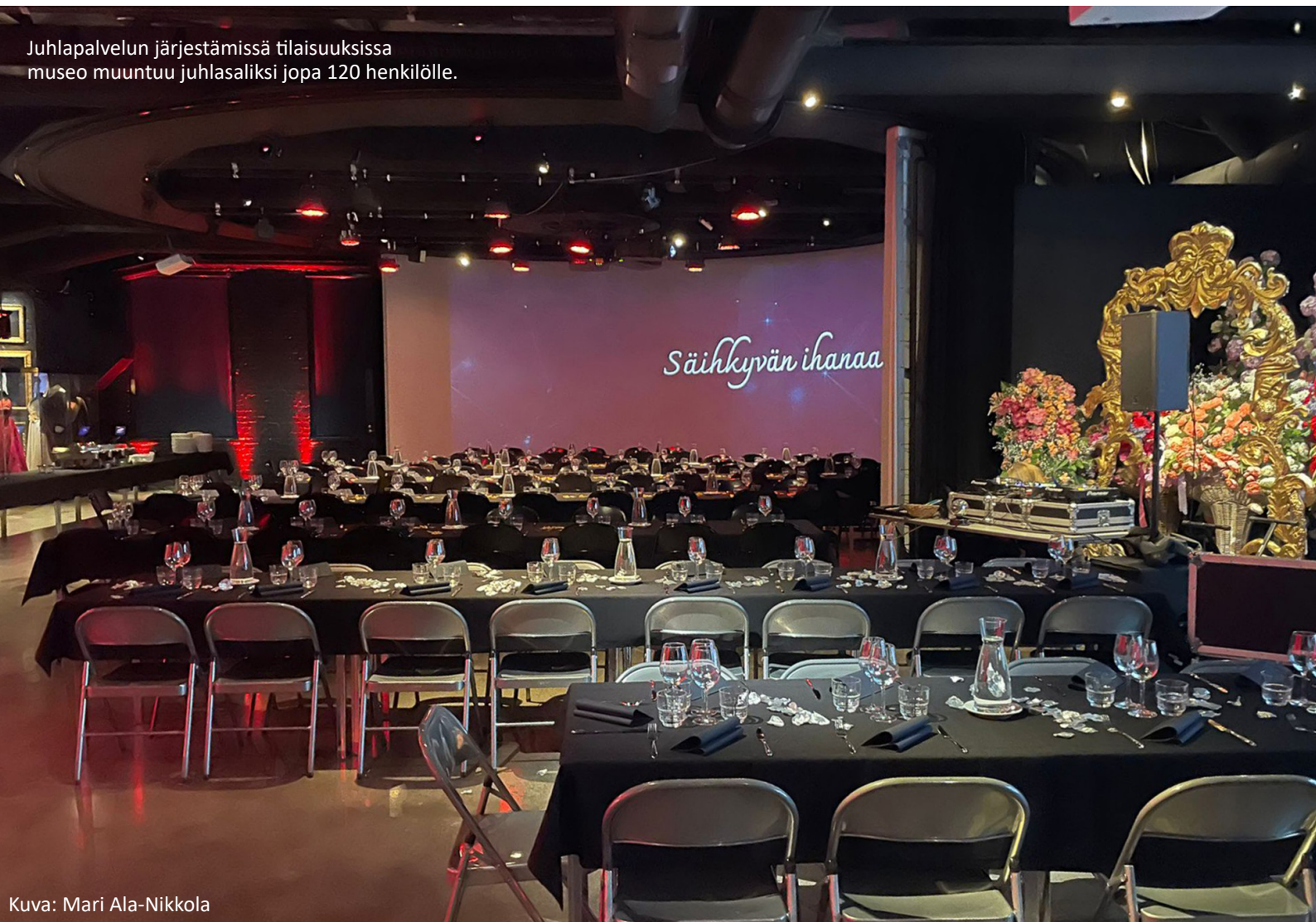
“Juhlapaikka osoittautui todella mielenkiintoiseksi – ihan sadunomaiseksi – ja juhlaillamme oli todellakin ihan ikimuistoinen.”

“Juhlat olivat vielä paljon paremmat kuin toivottiin! Tila oli täydellinen ja sitä kehuivat kaikki vieraatkin.”

Asiakaspalautteita vuodelta 2024

Vuoden 2024 aikana museon tiloissa järjestettiin perinteisten yksityistilaisuuksien ohella useita puoliavoimia tapahtumia, konsertteja, esityksiä ja improvisaatioteatteria. Yhteensä erilaisia tilaisuuksia järjestettiin 72 kpl, osallistujia näissä oli 5 358. Suurin osa kävijöistä on edelleen ensikeräisiä.

Juhlapalvelun järjestämissä tilaisuuksissa museo muuntuu juhlasaliksi jopa 120 henkilölle.

• ESINEKOKOELMAT JA ARKISTO •

Teatterimuseon kokoelmat palvelevat suurta yleisöä, erikoisalan tutkimusta ja museon omaa toimintaa. Esinekokoelmat ja arkisto vaalivat kansallisesti merkittäviä esittävien taiteiden aineistoja, joista vanhimmat ovat peräisin 1830-luvulta. Säätiön sääntöjen ja valtakunnallisen vastuumuseotehtävän mukaisesti Teatterimuseo tallentaa kotimaista teatteria, tanssia, oopperaa, sirkusta ja esitystaidetta. Museon kokoelmapolitiikassa tallennustyö rajataan alan ammatilliseen toimintaan. Kokoelmat täydentyvät esittäviä taiteita tuottavien instituutioiden ja ryhmien sekä alan järjestöjen ja yksityishenkilöiden lahjoituksin.

Museon esinekokoelmissa on runsaasti teatterin, tanssin ja oopperan pukuja, lavastuspienoismalleja sekä puku- ja lavastusluonnoksia. Kokoelmissa on myös nukketeatterin aineistoa, teatteritekniikkaa ja jonkun verran vanhoja lavastuskappaleita, sirkuksen aineistoja sekä tarpeistoa. Pieni määrä on saatu myös esitystaiteen aineistoja.

KOKOELMIEN KARTUNTA 2024

Puvut 82 kpl

Luonnokset 2 030 kpl

Pienoismallit 6 kpl

Teatterinuket 5 kpl

Muut, esinekokoelmat 268 kpl

Asiakirja-aineisto 24,46 hm

Valokuvat 7 690 kpl

Äänitteet 9 kpl

Kuvatallenteet 35 kpl

Teatterimuseo ylläpitää museokentällä varsin laajaa arkistoa, jossa aineistoa on lähes 1 200 hyllymetriä. Arkistossa on yhteisö- ja henkilöarkistoja sekä erilliskokoelmia (käsiohjelmat, julisteet ja lehtileikkeit). Teatterimuseon arkistoon sisältyy runsaasti valokuvia (suurimmaksi osaksi esityskuvia) ja audiovisuaalista aineistoa (valtaosin esitystallenteita ja tekijähaastatteluja). Viime vuosina syntyjään sähköisten aineistojen osuus on kasvanut.

AINEISTOLAHJOITUKSET JA KOKOELMATYÖ

Amanuenssi, arkistonhoitaja, tutkija ja museonjohtaja muodostavat kokoelmatiimin, joka päättää yhdessä muun muassa aineistolahjoitusten vastaanottamisesta. Päätöksissä huomioidaan Teatterimuseon kokoelmapolitiikka ja muistioorganisaatioiden valtakunnallinen työnjako.

Esinekokoelmien aineistolahjoituksia vastaanotettiin 27 erää ja arkiston eri aineistotyyppien luovutuksia yhteensä 57. Kartunnan kokonaismäärät olivat maltillisia. Osa lahjoituksista oli lisäyksiä aiemmin vastaanotettuihin luovutuseriin. Aineistoissa olivat edustettuina Teatterimuseon kaikki tallennusvastuualueet.

Pitkään jatkunut kokoelmahallintajärjestelmän vaihtoon liittynyt työ saatiin päätökseen ja Yksä-järjestelmä otettiin käyttöön lokakuussa. Teatterimuseossa käytössä oleva järjestelmäversio sai nimekseen *Spotti*.

Teatterimuseon yleisölle avoimien taiteilijataapaamisten kuvatallenteita editoitiin arkistokappaleiksi 30 kpl, ja Spotti-kokoelmahallintajär-

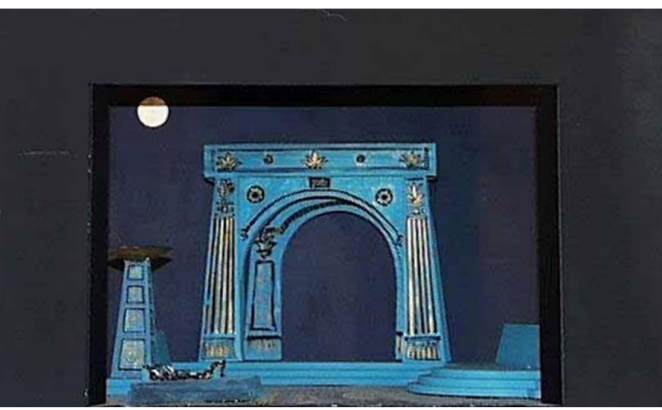
jestelmän käyttöönottoa odottaessa niistä 17 luettelottiin jo uuden järjestelmän kenttien mukaisesti. Ritva Siikalan henkilöarkiston paperiaineistot ja valokuvat järjestettiin ja luettelottiin Spotin arkisto-osion testiaineistona (4,40 hm, valokuvia 395 kpl listana) ulkopuolisella rahoituksella. Esinekokoelmien ja arkiston aineistoja digitoitiin 536 kpl, näistä 123 kpl digitoitiin näyttely- ja kuvapalvelutyön osana.

KOKOELMIEN NÄKYVYYS JA NÄYTTELYTYÖ

Teatterimuseon tiloissa olleissa näyttelyissä (*Elävä utopia. Toisissa tiloissa 20 vuotta, sekä Tuli-sieluinen Elsa Sylvestersson*) oli muun aineiston ohella esillä muutamia museon omien kokoelmien aineistoja. Elsa Sylvesterssonin uraa käsittelevän näyttelyn aineisto oli valtaosin lainattu

museon ulkopuolelta yksityiskokoelmasta. Näyttelyn aineistoa valmisteltiin näyttelykäyttöön kokoelmatiloissa. Myös lavastaja-pukusuunnittelija Anna Kontekin helmikuussa 2025 avautuvan näyttelyn pukuaineistojen kanssa työskentely alkoi vuoden 2024 lopulla.

Teatterimuseon aineistoja oli esillä myös muiden organisaatioiden näyttelyissä. Näistä edelliseltä vuodelta 2023 jatkui Tampereen Työväen Teatterissa lavastaja Hannu Lindholmin juhlanäyttely, *Lahden kaupunginteatteri 100 vuotta*, Didrichsenin taidemuseon Rafael Wardi -näyttely sekä Kaapelitehtaan käytävägalleriavitriini. Lisäksi uusia, vuonna 2024 avautuneita näyttelyitä olivat *Idän henkisyys* (Tikanojan taidekoti), *Esirippu nousee – teatteri ja Aholan asukkaat* (Järvenpään taidemuseo) ja *Suomen Kansallisoopperan ja baletin lavastamo jo vuodesta 1919* -näyttely Kansallisoopperan ja -baletin tiloissa.

Teatterimuseon kokoelmia lainattiin esimerkiksi Suomen kansallisoopperan ja -baletin näyttelyyn, jossa nähtiin Timo Mokkilan valokuvia museon kokoelmissa olevista oopperan vanhoista pienoismalleista. Yksi näistä on vuoden 1985 *Salome* (pikkukuvassa), jonka suunnitteli Paul Suominen vuonna 1958.

Heta Reitalan kirjoittamassa verkkojulkaisussa *Maalatut illuusiot. Carl Grabow ja Kansallisteatterin varhaisten lavastusten estetiikka* julkaistiin kuvia Teatterimuseon arkiston aineistoista. Museon kokoelmissa olevat Suomen Kansallisteatterin aineistot olivat yksi tutkimuksen laajoista lähdekokonaisuuksista.

Lisäksi kokoelma-aineistoja oli esillä museon kotisivuilla, verkkonäyttelyissä ja -julkaisuissa sekä sosiaalisessa mediassa.

YHTEISTYÖ JA ASiantuntijatoiminta

Teatterimuseo on mukana ammatillisten museoiden valtakunnallisessa tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkostossa (TAKO). Yksi TAKO:n toimintamuodoista on tallennustyönjako. Teatterimuseo raportoi verkostolle yleisellä tasolla omien tallennustehtäviensä mukaisen vuosittaisen aineistokartunnan. Teatterimuseo kuuluu TAKO:n pooliin Taide, oppi ja kokemus, ja vuonna 2024 Teatterimuseo liittyi uuteen TAKO-moninaisuustyöryhmään.

Viisitoistavuotisen yhteistyötoiminnan pohjalta muodostettiin kesällä 2024 Museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO ry. Teatterimuseo liittyi uuteen yhdistykseen syyskaudella. Verkostossa painotetaan jaettua asiantuntijuutta ja vertaistukea kokoelmatyön ammatillisessa kehittämisessä, nykydokumentoinnissa ja tallennustyönjaossa.

Arkistosektorilla Teatterimuseo on mukana yksityisarkistojen kansallisessa hankintapoliittisessa työnjaossa, jota koordinoi Kansallisarkisto. Vuonna 2024 Teatterimuseon edustaja oli mukana kansallisen hankintapoliittisen työnjaon laajentamista valmistelevassa työryhmässä. Teatterimuseo on mukana myös Arkistoverkostossa eli arkistosektorin yhteistyöverkostossa.

Muistiorganisaatioiden välisen työnjaon osana Teatterimuseo oli mukana neuvottelemassa Tom Hertellin agentuurin laajan arkistokokonaisuuden sijoittamisesta. Keskustelujen tuloksena si-

H. Kuokkasen perinteikäs peruukkiliike teki Teatterimuseolle lahjoituksen, johon sisältyi valokuvia, arkistoaineistoa ja esineitä.

Kuvat: Sanna Brander

Jonglöörinä pitkän uran tehnyt Björn Gammals (taiteilijanimeltään Henrico) lahjoitti museolle suomalaisia tai Suomessa esiintyneitä sirkustaiteilijoita koskevan, kolmisenkymmentä kansiota käsittävän kokoelmansa.

joituspaikaksi valikoitui Musiikkiarkisto. TAKO:n ja yksityisarkistojen kansallisen hankintapoliittisen työnjaon ulkopuolella jatkettiin kokoelmakäytäntöihin liittyviä keskusteluja Tampereen Teatterimuseon edustajan kanssa.

Teatterimuseo ylläpitää yhdessä Teatterin tiedotuskeskus TINFOn kanssa Ilona-esitystietokantaa. Esittävien taiteiden ammattikentän edustajien kanssa oltiin tiiviissä yhteistyössä jo aineistolahjoituksista neuvoteltaessa ja aineistoja vastaanotettaessa. Kentän toimijoille annettiin yleisempää aineistoihin liittyvää neuvontaa. Assitej ry:n jäsenlehteen kirjoitettiin artikkeli "Lasten- ja nuortenteatterin aineistot kentällä ja Teatterimuseossa". Tanssin talon koulutustapahtumassa Näyttämöteoksen tallentamisen ulottuvuudet (3.4.–5.4.2024) pidettiin esitelmä "Esitystallenteiden arkistointi – käytäntöjä ja kehitystarpeita".

Esittävien taiteiden alaan liittyvän korkeakouluopetuksen edustajien kanssa tehdään eri tavoin yhteistyötä. Keväälle 2024 Helsingin yliopiston teatteritiede, Esitystaiteen keskus (Eskus) ja Teatterimuseo suunnittelivat ja toteuttivat teatteritieteen kurssin Esitystaiteen nykydokumentointi.

Kurssitöinä toteutetut esitystaiteen alan taiteilijoiden haastattelut (9 kpl) sisällytettiin äänitteinä ja litterointeina Teatterimuseon kokoelmiin. Projektin tuki museon valtakunnallisen suunnitelman tavoitetta lisätä yhteistyötä vapaan kentän kanssa ja kartuttaa siihen liittyviä aineistoja.

TaT, pukutukija Joanna Weckman jatkoi yhteistyötä Teatterimuseon kanssa Suomen Kulttuurirahaston rahoittamassa tutkimusprojektissaan "Jaapponilainen kimono ja korillinen kaukaasialaisia hattuja" – Kansallisteatterin etnistyyppiset näyttämöpuvut Teatterimuseon kokoelmassa. Weckmanin artikkeli "Unknown Stories. Costumes Representing Ethnicity in the Theatre Museum in Finland" ilmestyi *Nordic Theatre Studies* -julkaisun Theatre and Materiality -teemanumerossa syyskuussa.

Harjoittelijayhteistyö oli vilkasta. Vuoden aikana kokoelmissa suoritti harjoittelunsa neljä opiskelijaa (museologia, Jyväskylän avoin yliopisto; teatteritiede, Helsingin yliopisto; Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkiminto, Omnia), yksi Erasmus+ -harjoittelija ja yksi työkokeilija (Coronaria). Lisäksi kokoelmissa työskenteli yksi vapaaehtoistyöntekijä.

TIETO- JA KUVAPALVELU JA KÄSIKIRJASTO

Tieto- ja kuvapalvelu vastaa sekä museon omaan materiaaliin että yleisesti teatteriin liittyviin tiedusteluihin. Asiakkaita palveltiin vuoden aikana puhelimitse, sähköpostitse ja Kysy museolta -palvelun kautta sekä paikan päällä tutkijasalissa. Käyntiaika tutkijasaliin varataan aina etukäteen. Tietopalvelua tehdään sovituissa määrin myös maksullisena.

Kysy museolta -palvelusta irtisanouduttiin vuoden 2024 lopussa. Päätökseen vaikutti taloudellisten syiden ohella palvelun vähäinen käyttö. Valtaosa tietopalveluun tulevista tiedusteluista tulee suoraan sähköpostitse.

Kuvapalvelun kautta toimitettiin tilaajille digitaalisia kopioita valokuvista ja muusta aineistosta tutkimus- ja julkaisukäyttöön. Tieto- ja kuvapalvelun tunnusluvut eritellään liitteessä.

Teatterimuseon käsikirjasto sijaitsee tutkijasalin yhteydessä, jossa se palvelee tutkijasiasiakkaita. Käsikirjaston kokoelmat koostuvat lähinnä esittävien taiteiden historiateoksista, alan tutkimuskirjallisuudesta, tekijöiden muistelmateoksista, alan kotimaisista aikakauslehdistä sekä ohjelmistolehdistä.

Kokoelmien asiakaspalvelu oli vuoden aikana suljettu yhteensä vähän yli kolmen kuukauden ajan.

SPOTTI – Teatterimuseon uusi kokoelmahallintajärjestelmä

Teatterimuseossa otettiin lokakuussa käyttöön uusi kokoelmahallintajärjestelmä, Disec Oy:n kehittämä Yksä. Teatterimuseolle konfiguroitu järjestelmä sai nimekseen Spotti.

Aiempaan järjestelmään verrattuna Spotissa voidaan hallita mm. aineistojen lainoja, varauksia, näyttelykäyttöä ja huoltotoimenpiteitä. Järjestelmä mahdollistaa myös hierarkkisen luetteloinnin aiempaa monipuolisemman hyödyntämisen. Vanhaan järjestelmään verrattuna kokoelmien hallintaa ja luettelointia helpottavia parannuksia ovat myös koritoiminto- ja massamuokkaustyökalut sekä mahdollisuus tallentaa hakutuloksia.

Spotin kautta hallitaan Teatterimuseon kokoelmien kaikkien kuuden objektityypin (esine, arkisto, valokuva, elävä kuva, ääni, kirjasto) aineistoja. Samaan järjestelmään kirjataan myös aineistojen hankintatiedot. Spotin asiakasnäkymää voi käyttää museon tutkijasalissa.

Yksä-järjestelmästä on rajapinta Finnaan ja Teatterimuseon Finna-yhteyden suunniteltu käyttöönotto on vuoden 2025 loppupuolella.

Päivi Laine

• KANSAINVÄLINEN TOIMINTA •

Teatterimuseo jatkoi jäsenenä alan pohjoismaisessa yhteistyöorganisaatiossa Nordisk Center för Teaterdokumentation (NCTD). Verkosto on avoin pohjoismaisille esittävien taiteiden museoille, arkistoille, kirjastoille, muille organisaatioille ja yksityishenkilöille. NCTD:n perinteisen, jäsenorganisaatioita esittelevän *Blå boken* -julkaisun englanninkielinen, painettu versio ilmestyi nimellä *Performing Arts Collections in the Nordic Countries*.

Vuoden aikana keskusteltiin näyttely-yhteistyöstä ruotsalaisen Scenkonstmuseetin kanssa. Museonjohtaja vieraili Tukholmassa kesäkuussa ja Scenkonstmuseetin näyttelytiimi tutustui Teatterimuseon näyttelyihin ja yleisötyöhön elokuussa.

Pohjoismaisen verkoston lisäksi Teatterimuseo on SIBMAS-järjestön (International Association of Libraries, Museums, Archives and Documentation Centres of the Performing Arts) jäsen. Järjestön kongressi *The Dramaturgies of Collecting: Conserving, Restaging, and Interpreting Performings Arts* järjestettiin Hong Kongissa 23.–27.6. ja Teatterimuseossa hyödynnettiin etäosallistumismahdollisuus. Museonjohtaja piti esitelmän Münsterin yliopiston tutkimusryhmän *Zugang zu kulturellen Gütern im digitalen Wandel* -seminaarissa käyttäen esimerkkinä Teatterimuseon kokoelmia.

Kuva: Ilona Kempainen

Valosuunnittelija, visualisti Mikki Kuntun näyttelyn *Lucid Dreams* avajaisia vietettiin 18. tammikuuta.

• TILAT JA TEKNIikka •

Teatterimuseon toiminta jakaantuu kahteen toimipisteeseen: kokoelmat, arkisto, tutkijasali ja osin yleisötyö sekä hallinto sijaitsevat Vallilassa (yhteensä 1 495 neliötä), näyttelytilat, yleisötyö, tiedotus sekä juhlapalvelut ja muut yleisötapahtumat eli museon yleisölle avoin toiminta Kaapelitehtaalla (yhteensä 1 255,7 neliötä).

Kokoelma- ja arkistotilojen olosuhteet ovat museotoiminnan edellyttämällä tasolla. Toimistotilojen ja Kaapelitehtaan tilojen siivouksesta huolehtii Sivex Oy. Kaapelitehtaan turvallisuus- ja aulapalveluista vastasi 5.8. asti Securitas Oy, 6.8. alkaen turvallisuuspalveluista Securitas Oy ja lipunmyynti- ja vastaanottopalveluista Kaapelin Mediakeskus Oy.

Lipunmyynti- ja vastaanottopalvelut siirtyivät elokuussa museoiden yhteisestä aulasta Kaapelitehtaan Lasipihalle. Tekniikasta siirrettiin kassa, porttipuhelimen tekniikka ja Museokortti- sekä Helsinki Card -lukijat. Reaaliaikaisesta kamera-valvonnasta ja lähipalveluna tehtävästä kulunohjauksesta luovuttiin, palvelu toteutuu verkon yli omatoimisena museonjohtajan ja projektipäällikön oikeuksilla. Vanhan pääoven asiakaskulku suljettiin. Ovia käytetään edelleen museon aukioaljan ulkopuolisiin tapahtumiin ja niissä on hälytyslaitteet.

Näyttelyvalvojen turvallisuuden takaamiseksi näyttelyvalvojilla on käytössään turvanappi, joka mahdollistaa Securitaksen vartijan kutsumisen paikalle mahdollisessa hätätilanteessa.

Teatterimuseo

• HENKILÖKUNTA •

Teatterimuseossa työskenteli vuoden 2024 aikana yhteensä 52 henkilöä vakinaisissa, määräaikaisissa ja tuntiperusteisissa töissä. Lisäksi museolla oli tet-, korkeakoulu- ja ammattikouluharjoittelijoina ja vapaaehtoistyövoimana kaikkiaan 32 henkilöä.

Museon vakinaiseen henkilökuntaan kuului 10 henkilöä. Museonjohtaja FT Johanna Laakkonen, projektipäällikkö HuK Meri Eerola, tiedottaja FM Ilona Kempainen, vastaava museomestari Heikki Suomi, arkistinhoitaja FM Eeva Mustonen, tutkija FM Pälvi Laine, museolehtori FK Heini Räsänen, teatteripedagogi, teatteri-ilmaisun ohjaaja AMK Milla Kortemaa, amanuenssi FM Sanna Brander ja museotyöntekijä Kimmo Hokkanen.

Liikunta- ja kulttuurietua annettiin kaikille yli 6 kuukauden työsuhteessa olleille 200 euron arvosta. Paikallisen sopimuksen mukaisesti henkilökunta sai käyttää tunnin viikossa työkykyä ylläpitävään liikuntaan.

HALLINTOELIMET

EDUSTAJISTO

Teatterimuseon säätiön kolmivuotiskaudeksi 2023–2025 valittu edustajisto kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Edustajiston puheenjohtajana toimi Suomen Teatterit ry:n viestintä- ja yhteyspäällikkö Tiina Piispa.

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ry:n nimeäminä varsinaisina jäseninä ja varajäseninä (suluissa) ovat toimineet seuraavat: Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton nimeämät jäsenet: Eija Vilpas (Katri-Maria Peltola), Tiina Piispa (Kaisa Paavolainen), Anu Karanto (Mikael Kinanen), Mika Vainio (Leena Kärkkäinen), Jaska

Teuri (Marketta Viitala), Vespa Laine (Mika Haaranen), Kirsi Manninen (Antti Seppänen), Ella Brigatti (Merja Levo), Ulla-Maija Peltola (Kari Junnikkala) ja Petri Mäkipää (Satu Vihavainen). Helsingin kaupungin nimeäminä varsinaisina jäseninä ja varajäseninä (suluissa) ovat toimineet Lotta Backlund (Aku Lohimäki) ja Mikko Lahtiluoma (Marina Huttunen). Suomen museoliiton nimeämänä varsinaisena jäsenenä on toiminut tutkija Outi Penninkangas.

HALLITUS

Säätiön hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Puheenjohtajana on toiminut lavastaja Antti Mattila ja varapuheenjohtajana päällikkö Jyri Pulkkinen. Muut hallituksen jäsenet ovat tutkija Tuija Helve, tutkija Outi Lahtinen, museonjohtaja Johanna Lehto-Vahtera, kansainvälisten asioiden päällikkö Lotta Nevalainen-Tomasek ja toimittaja Raisa Rauhamaa.

TILINTARKASTAJAT

Säätiön tilintarkastajana toimi vuonna 2024 Nexia Oy, vastuunalaisena tarkastajana HT Emmi Cavenius.

JÄSENYYYDET

Teatterimuseon työnantajajärjestö on Palta ry., lisäksi museo on Suomen museoliitto ry:n, Sibmas ry:n, Suomen Oistat-keskus ry:n, Tanssin talo ry:n ja TAKO ry:n jäsen. Museonjohtaja on Suomen museonjohtajat ry:n jäsen. Museolla on osakeomistus Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiössä. Museolla oli osakeomistus Kustannusosakeyhtiö Teatterissa, joka asetettiin konkurssiin 18.12.2024. Organisaatioissa museota on tarvittaessa edustanut museonjohtaja tai hallituksen puheenjohtaja.

• TALOUS •

Teatterimuseon talouden perustan muodostavat valtionosuus ja harkinnanvarainen tuki valtakunnallisille vastuumuseoille, Helsingin kaupungin toiminta-avustus sekä oma tuotto. Vuonna 2024 varsinaisen toiminnan kulut olivat 1 131 824,20 euroa (1 283 171,77 euroa vuonna 2023), ja suurimmat menoerät olivat henkilöstökulut 632 975,89 euroa (721 057,10) ja vuokratulot 478 961,70 euroa (436 041,58). Valtionapu oli 873 469 euroa (863 897) ja Helsingin kaupungin toiminta-avustus 292 000 euroa (280 000). Oma tuotto oli 264 307,28 euroa (276 746,49). Vuoden 2024 tilinpäätös osoittaa 34 035,79 ylijäämää (-138 907,10 euron alijäämä).

Teatterimuseon oma pääoma tilikauden päättyessä oli 199 416,80 euroa (165 381 vuonna 2023).

Hallituksen jäsenille maksettiin kokouspalkkio, muita lähipiirin taloudellisia toimia ei ollut. Lähipiirikisteri tarkistettiin.

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Museon talouteen kohdistuu haasteita monista eri suunnista. Merkittävien riskitekijä ovat museon valtionavun leikkaukset. Vuoden 2025 avustukseen kohdistui 0,7 henkilötyövuoden leikkaus, ja tämän hetken arvion mukaan suunta jatkuu myös vuonna 2026.

Taloudellista epävarmuutta lisää Vallilan toimisto- ja kokoelmatilojen vuokran sitominen elinkustannusindeksiin sekä kiinteistön ylläpidon kustannusindeksiin ja niiden kehityksen vaikea ennakoitavuus. Museoiden rahoitus ei tällä hetkellä kansallisella tasolla huomioi riittävästi tilakuluja. Talouteen vaikuttavat myös yleinen kustannustason nousu, vuonna 2024 toteutunut alv:n korotus sekä työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset. Kiinteiden kulujen kasvu yhdessä julkiseen tukeen kohdistuvien leikkausten ja kustannusten kohoamisen kanssa asettavat vaatimuksia oman tuoton kasvattamiselle, mikä vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa on haastavaa. Digitalisaatio tarjoaa kaikille toiminnan osa-alueille uusia mahdollisuuksia, mutta kehitystä rajoittavat sen aiheuttamat kustannukset.

Teatterimuseon arkisto on suomalaisella museokentällä laaja ja käsittää noin 1 200 hyllymetriä aineistoa. Arkisto kantaa merkittävää vastuuta esittävien taiteiden kulttuuriperinnön säilymisestä ja on välttämätön resurssi esimerkiksi alan tutkijoille ja yliopistotason opetukselle. Tästä huolimatta arkisto ei kuulu yksityisarkistojen valtionapua säätelevän lain piiriin.

Kuva: Ilona Kempainen

LIITE 1

VUODEN 2024 TUNNUSLUVUT

	2024	2023
NÄYTTELYKÄVIJÄT		
Maksaneet kävijät	23 234	19 847
Ilmaiskävijät	4 289	4 731
Yhteensä	27 523	24 578
TIETOPALVELU		
Tutkijakäynnit	83	84
Ryhmäkäynnit/käyneet henkilöt	-	2/7
Yksittäiset muut kävijät	4	-
Puhelintiedustelut	45	30
Sähköpostitiedustelut	404	389
Asiakkaat yhteensä	536	510
Kuvakopiot eri käyttötarkoituksiin	307	176
Aineistolainat	46	16
TEATTERIKASVATUS JA YLEISÖTOIMINTA		
Näyttelyopastukset	51	27
Työpajat	290	223
Juhlapajat	9	21
Muut yleisötapahtumat	34	32
Virtuaaliset tapahtumat	10	4
Koulutus- ja asiantuntijataapahtumat verkossa	-	-
Verkkosivuilla vierailut	82 171	66 988
SAAVUTETTAVUUS		
Ilmaispäivät	2 pv / 49 h	2 pv / 62 h
Avoinnaolotunnit/-päivät / Kaapeli	2 261 h / 302 pv	2 250 h / 306pv
NÄYTTELYT		
Oma, uusi tuotanto	1	1
Yhteistuotanto	4	2
Muiden tuottamat	1	-
Verkkonäyttelyt, uusi	-	-
Kiertonäyttelyt, valmistuneet	-	-
Kiertonäyttelyt, kiertokerrat	-	-
JULKAISUT		
Verkkojulkaisut	1	-

	2024	2023
KOKOELMAT		
Esinekokoelmien kartunta (kpl)		
Näyttämöpuvut	82	60
Lavastus- ja pukuluonnokset	2 030	2 283
Pienoismallit	6	5
Teatterinuket	5	11
Muut	268	44
Yhteensä	2 319	2 403
Esineitä kokoelmissa yhteensä	37 166	34 775

Esinekokoelmien luettelointi kokoelmahallintajärjestelmään ja digitointi

Esineiden luettelointi	-	-
Digitointi	18	60
Digitointi- ja luettelointiaste	n. 23 %	n. 25 %

Varsinaisen luetteloinnin piirissä esineitä on todellisuudessa enemmän, sillä kaikkia manuaalisesti luetteloituja esineitä ei ole vielä viety sähköiseen tietokantaan. Lisäksi tietokannan yksi tietue voi käsittää useampia esineitä, esimerkiksi sarjan tietyn tuotannon luonnoksia. Digitointiasteen suhteelliseen vähäisyyteen vaikuttaa laaja lavastus- ja pukuluonnoskokonaisuus, joka on noussut esinekokoelmien suurimmaksi aineistoksi.

Asiakirja-aineiston kartunta (Lahjoituksia / määrä hyllymetreinä / määrä gigoina)

Lahjoitukset	19/12,14/-	10,93 hm
Lisälahjoitukset	7/12,32/7	0,3 hm
Yhteensä	26/24,46/7	11,23 hm

Asiakirja-aineiston järjestäminen, luetteloiminen ja digitointi

Järjestäminen ja luettelointi (hm)	-	8,7
Digitointi (kpl)	6	26

Valokuvien kartunta (Lahjoituksia / määrä kappaleina)

Lahjoitukset	15 / 4 674	/ 6 704
Lisälahjoitukset	5 / 3 016	/ 1 427
Yhteensä	20 / 7 690	/ 8 131

Valokuvien luettelointi kokoelmahallintajärjestelmään ja digitointi

Kuvakohtainen luettelointi	-	-
Yleisen tason listaus	395	-
Digitointi	512	152

AV-arkiston kartunta (Lahjoituksia/määrä kappaleina)

Äänitteet	9/9	19 kpl
Kuvatallenteet	2/35	14 kpl
Yhteensä	11/44	33 kpl

	2024	2023
AV-aineistojen luettelointi kokoelmahallintajärjestelmään ja digitointi (kpl)		
Tallennekohtainen luettelointi	17	-
Yleisen tason listaus	-	
Digitointi	-	-

Vuonna 2024 av-aineistojen luettelointitietoja ei järjestelmävaihdoksen vuoksi voitu vielä viedä kokoelmahallintajärjestelmään.

Arkiston yksittäiset lahjoituserät sisältävät usein eri aineistotyyppettä. Tällaisissa tapauksissa aineistojen alkuperäinen yhteys säilytetään luetteloinnin avulla, mutta tilastoissa asiakirja-aineistot, valokuvat ja av-aineistot huomioidaan omina lahjoituserinään. Valokuvat ja av-aineistot tilastoidaan kappaleina, eikä niiden viemää tilaa huomioida hyllymetri- tai gigamäärässä. Teatterimuseo ottaa vastaan myös erillisiä käsiohjelma- ja julistelalahjoituksia, mutta näitä ei huomioida kartunta-tilastoissa.

HENKILÖSTÖ (henkilötyövuosina)

Vakinaiset, päätoimiset	9	10
joista museoammatillisia	9	10
Muu päätoiminen	0,1	2,02
joista museoammatillisia	0	
Osa-aikaiset ja tuntityöntekijät	3	3,04
Palkattomat		
Vapaaehtoiset (tehdyt tunnit)	450 h	447 h

TALOUS

Tulot		
Oma tuotto	264 307	276 746
Valtio	873 469	863 897
Kaupunki	292 000	280 000
Menot		
Henkilöstökulut	-632 975	-721 057
Vuokrat	-478 962	-436 042
Kiinteistömenot	-36 540	-36 351
Palvelut	-161 161	-170 877
Toiminta	-100 647	-144 337

TAPAHTUMAT JA OHEISOHJELMA 2024

AVOIMET YLEISÖTAPAHTUMAT

Taiteilijataapaamiset, keskustelut ja luennot

TAITEILIJATAPAAMISET

- 27.1. Martti Suosalo, haastattelijana Kirsikka Moring
7.2. Johanna Nuutinen, haastattelijana Minna Tawast (yhteistyössä Tanssin talon kanssa)
17.2. Markku Hakuri, haastattelijana Ossi Naukkarinen
16.3. Mikki Kunttu ja Tero Saarinen
20.4. Tiina Puumalainen, Teppo Järvinen, Sirpa Suutari-Jääskö ja Jukka Haapalainen
21.9. Anja Pohjola ja Heidi Krohn, haastattelijana Kirsikka Moring
12.10. Terhi Panula, haastattelijana Kirsikka Moring
30.10. Marjo Riihimäki, haastattelijana Jani Kylmälä
9.11. Pentti Kotkaniemi, haastattelijana Kirsikka Moring
14.12. Vesa Vierikko, haastattelijana Kirsikka Moring

KESKUSTELUTILAISUUDET

- 25.9. 20 vuotta elävää utopiaa, Toisissa tiloissa -keskustelu
Esa Kirkkopelto, Jaakko Ruuska, Eeva Kemppi, Paula Tella, moderaattorina Hanna Helavuori

16.11. Muistoja Elsa Sylvesterssonista
Tarja Ranta, Tamara Perovuo, Karl Hedman, Jarmo Rastas, Pekka Asikainen, moderaattorina
Riikka Korppi-Tommola

Avoimet tapahtumat perheille

- 2.–5.1 Teatterikissan joululomapeli

20.–23.2. Teatterikissan talvilomapeli: Valostus!

30.–31.3. Teatterikissan lomaseikkailu: Sokerihepuli!

13.4. Kaapelimuseoiden Perhepäivä: Kevät on täällä!

16.10. Kaapelimuseoiden Perhepäivä: Muodonmuutos

Residenssi

- 2.–14.1. KÖTT-kollektiivi, eli Anni Kaila, Karoliina Loimaala, Anna Stenberg
Harp, demoesitys 13.1.

28.–13.9. Juha Valkeapää
Ollaan eläimiksi! / Animal Beings 7./8./11./12.9.

Esitykset

10.10. Henry Räsänen: *Näyttämöltä näyttämölle*

16./17./18.10. KÖTT-kollektiivi: *Harp*

1./2./3./9./10./16.12. Improvisationsteater Stjärnfall: *Toner i tid och otid*

Muut

12.6. Helsinki-päivä, 2 opastusta

15.8. Taiteiden yö, Älä elämää pelkää -tilaisuus

14.–15.9. Toisissa tiloissa -harjoitemaratonit

25.10. Kauhukävelyt

7.2./6.3./3.4./4.9./2.10./6.11. Kaapelimuseoiden yhteisopastukset, Triplasti kivaa kaikille

RAJATUN YLEISÖN TAPAHTUMAT

Kulttuurin kummilapset

27.2.–23.4. & 20.8.–5.11. Kuinka Lempeä Louhikäärme löytää itsensä?

Kerhot ja kurssit

10.–14.6. Kesäkurssi HYPPY, *Ystävyyden elementit* -esitys 14.6.

Seminaarit

22.10. Museopedagoginen yhdistys Pedaali ry, Monenlaiset ja moninaiset yleisöt – työkaluja kohtaamiin -koulutus

3.12. Luento-opastus näyttelyyn Tulisieluinen Elsa Sylvestersson, Riikka Korppi-Tommola

Juhlapalvelu

72 tilaisuutta

KOKOELMIEN NÄKYVYYS 2024

Näyttelylainat:

- Kaapelitehtaan museoiden vitriini, Kaapelitehdas 1.3.2023–. 1 puku.
- Lavastaja Hannu Lindholmin juhlanäyttely Tampereen Työväen Teatterin Suuressa lämpiössä 7.9.2022–31.5.2024. 5 digitaalista valokuvakopiota.
- *Lahden kaupunginteatteri 100 vuotta*, Lahden kaupunginteatterin aulassa 11.3.2023–3.6.2024. 1 puku.
- *Rafael Wardi*, Didrichsenin taidemuseo 9.9.2023–28.1.2024. 3 pukua, 6 luonnosta ja 2 kpl arkistoaineistoa.
- *Idän henkisyys*, Tikanojan taidekoti 17.5.–27.10.2024. 3 digitaalista valokuvakopiota ja 1 digitaalinen kuvakopio muusta arkistoaineistosta.
- *Kansa elää näyttämöllä!* Työväen Näyttämöiden Liiton 100-vuotisjuhlanäyttely, Löytänän kylätalo, Viitasaari 28.6.–19.7.2024. 20 digitaalista valokuvakopiota.
- *Esirippu nousee – teatteri ja Aholan asukkaat*, Järvenpään taidemuseo, Ahola 2.5.–29.9. 16 digitaalista valokuvakopiota ja 2 digitaalista kuvakopiota muusta arkistoaineistosta.
- *Suomen Kansallisoopperan ja baletin lavastamo jo vuodesta 1919*, Suomen Kansallisooppera ja -baletti, 28.11.2024–31.3.2025. Kuvat esillä Suomen Kansallisoopperan sisääntulossa ja lämpiössä. 6 kuvaa pienoismalleista.

Teatterimuseon tiloissa olleet näyttelyt:

- *Tarpeisto pääroolissa*, 31.3.2023–7.1.2024. 1 tarpeistoesine.
- *Elävä utopia. Toisissa tiloissa 20 vuotta*, 11.9.–20.10.2024. 15 valokopiota arkistoaineistosta.
- *Tulisieluinen Elsa Sylvestersson*, 1.11.2024–19.1.2025. 1 asuste ja 4 digitaalista valokuvakopiota.

Teatterimuseon verkkojulkaisut:

- Heta Reitala: *Maalatut illuusiot. Carl Grabow ja Kansallisteatterin varhaisten lavastusten estetiikka*. Teatterimuseon verkkojulkaisu 8. 9 digitaalista valokuvakopiota ja 2 digitaalista kuvakopiota muusta arkistoaineistosta.

Esimerkkejä museon ulkopuolisista julkaisuista:

- Aino Kukkonen: *Operettiteatterin historia 1959–1995*. Sibelius-Akatemian julkaisuja 29 (saatavana myös verkkojulkaisuna). 7 kuvaa luonnoksista, 38 digitaalista valokuvakopiota ja 9 digitaalista kuvakopiota muusta arkistoaineistosta.
- Joanna Weckman: *Unknown Stories. Costumes Representing Ethnicity in the Theatre Museum in Finland*. Verkkojulkaisussa Nordic Theatre Studies, Theatre and Materiality Vol. 35 No. 2. 2 kuvaa puvuista ja 2 digitaalista valokuvakopiota.

Muut omassa toiminnassa näkyvät aineistot:

- 87 puku-/esinekuvaa ja 21 kuvaa valokuvista.

Yhteensä 13 pukua/esinettä ja 102 puku-/esinekuvaa sekä 2 kpl arkistoaineistoa ja 147 kuvaa valokuvista tai muusta arkistoaineistosta.

POIMINTOJA AINEISTOKARTUNNASTA 2024

- Lavastaja **Helvi Kaarina Hietan** (1938–2022) lavastus- ja pukuluonnoksia (400 kpl) sekä arkistoaineistoa (n. 3 hm ja 2 300 valokuvaa). Kaarina Hietä oli yksi varhaisia suomalaisia naislavastajia. Hän työskenteli pitkään Helsingin Kaupunginteatterissa (kiinnityksellä 1975–91), mutta teki myös vierailuja kotimaisiin ja muutamiiin ruotsalaisiin teattereihin. Lisäksi hän opetti lavastustaidetta eri jaksoissa 1970–1990-luvuilla.
- Lavastaja **Hannu Lindholmin** suunnittelemaa pienoismalleja. Kolme lahjoitettua pienoismallia (*Kvartetti*, HKT 2008; *Hevosten keinu*, Tampereen Työväen Teatteri 2015; *Tytöt 1918*, Tampereen Työväen Teatteri 2018) olivat esillä teatterista eläköityvän Hannun Lindholmin elämäntyötä esittelevässä Tampereen Teatterin Suuren Näyttämön lämpiönäyttelyssä 7.9.2022–31.5.2024.
- Sirkustaiteilija **Aimo Leikkaan** perikunnan lahjoitus Leikkaan käyttämiä esiintymisasuja (4 kpl), esiintymisvälineitä (44 kpl) ja arkistoaineistoja (0,60 hm ja 210 valokuvaa).
- Rekvisiittaruokaa, eläimiä, naamioita ja muuta tarpeistoesineistöä sekä teatterinukkeja **Suomen kansallisoopperan ja -baletin** (21 kpl), **Helsingin** (4 kpl), **Kokkolan** (2 kpl), **Joensuun** (5 kpl), **Lahden** (4 kpl) ja **Mikkelin kaupunginteattereiden** (5 kpl) sekä **Wasa Teaterin** (3 kpl) tarpeistoista. Esineet olivat esillä Tarpeistokillan ja Teatterimuseon yhteistyössä valmistamassa *Tarpeisto pääroolissa* -näyttelyssä.
- **Tuovi Räisäsen** aineistolahjoitus sisältää pukuluonnoksia (600 kpl) ja pienen määrän arkistoaineistoa. Pukusuunnittelija Tuovi Räisänen työskenteli Jyväskylän kaupunginteatterissa 40 vuotta. Hän aloitti teatterilla 1983 puvustonhoitaja-pukusuunnittelijana ja toimi siellä pukusuunnittelijana eläkkeelle siirtymiseensä saakka.
- **Kouvolan Teatterin** lahjoitus pukuja asusteineen (11 kpl), teatteritekniikkaa (3 kpl), pienoismalli sekä pieni määrä tarpeistoa. Puvut ja esineet olivat näytillä 60-vuotiaan Kouvolan Teatterin toimintaa esitteleessä *Koko Kouvolan Teatteri* -näyttelyssä Kouvolan Poikilo-museoissa 24.11.2021–8.10.2023.
- **Björn Gammalsin** aineistolahjoitus. Jonglöörinä itsekin toimineen Gammalsin kokoelma sisältää tietoa ja valokuvia (2 hm ja yli 180 valokuvaa) Suomessa toimineista sirkustaiteilijoista. Gammalsin muistoksi saamat jongleerauspallo (2 kpl) sekä sarja hänen kokoelmaansa kuuluneita, sirkusaiheisia tinafigureja (29 kpl).
- Lavastaja-pukusuunnittelija **Aino-Kaisa Nivan** aineistolahjoitus sisältää luonnoksia (422 kpl), pienoismallin, valokuvia (604 kpl) ja pienen määrän muuta arkistoaineistoa. Aino-Kaisa Niva on toiminut freelancerina yli 20 vuotta, jona aikana hän on työskennellyt useissa kotimaisissa teattereissa. Viimeiset seitsemän vuotta hän on työskennellyt kiinnityksellä Kemin Teatterissa.
- **Tampereen Teatterin** lahjoitus teatterin esityksissä käytettyjä pukuja (17 kpl) asusteineen. Puvut ovat vuosien 1994–2021 väliseltä ajalta.
- **Kajaanin kaupunginteatterin** lahjoitus teatterissa käytössä olleita, pääosin Riitta Raunion suunnittelemaa, pukuja asusteineen (30 kpl) ja tarpeistoa (4 kpl). Puvut sijoittuvat vuosien 1977–2022 väliselle ajalle. Riitta Raunio aloitti pukusuunnittelijan uransa Seinäjoen kaupunginteatterissa vuonna 1981. Hän siirtyi 1983 Kajaanin kaupunginteatteriin, josta hän jäi pois 2022.

- **Tampereen Työväen Teatterin** aineistolahjoituksessa saatiin Kimmo Viskarin suunnittelemaa Rock-musikaali *Hamletin* (2020) pukuja (4 kpl), Pirjo Liiri-Majavan suunnittelema Harpagonin (Auvo Vihro) puku esityksestä *Saituri – Ihana raha* (2023), sekä teatterilla käytössä olleita vanhoja asusteita (11 kpl). Lisäksi saatiin pukuluonnoksia (437 kpl) 1976–80-luvuilta sekä arkistoaineistoa.
- **Mary Edenheimille** (myöh. Serlachius, 1892–1953) kuulunut pöytäteatteri 1900-luvun alkupuolelta. Hänen äitinsä valmisti pöytäteatteriin kulsseja (80 kpl) eri näytelmiin, esimerkiksi *Som ni behagar* ja *Daniel Hjort*.
- Balettimestari **Alexander Saxelinille** (1899–1959) kuuluneita aineistoja. Luovutus sisälsi esineitä (12 kpl) ja pienen määrän valokuvia ja muita arkistoaineistoja.
- Aineistolahjoitus **H. Kuokkasen peruukkiliike Oy:ltä** sisältää esineitä (25 kpl) ja arkistoaineistoa (0,58 hm ja 141 valokuvaa). Perinteikäs H. Kuokkasen peruukkiliike perustettiin Uudessakaupungissa vuonna 1921, josta se muutti Helsinkiin vuonna 1926 Suomen Kansallisteatterin pyynnöstä.
- Yli kaksikymmentä vuotta toiminut esitystaiteen ryhmä **Oblivia** luovutti arkistoaineistojaan sekä analogisessa että digitaalisessa muodossa (1,5 hm ja digitaalisia hallinnollisia aineistoja ja valokuvia).
- **Teatterikeskuksen** hallinnollisia asiakirjoja (0,76 hm) ja n. 1 000 valokuvaa. Teatterikeskus on esittävän taiteen vapaan kentän ammattilaistoimijoiden edunvalvonta- ja palvelujärjestö.
- Toimintansa lopettaneen **Uuden Iloisen Teatterin** hallinnollisia asiakirjoja (2,44 hm). UIT on jo aiemmin luovuttanut Teatterimuseon kokoelmiin esimerkiksi valokuvia.
- **Ritva Siikalan** henkilöarkistoaineistoja ja Teatteri Raivoisien Ruusujen aineistoja (n. 6,5 hm, 440 valokuvaa). Aineistot täydentävät aiempaa luovutusta ja kattavat Siikalan pitkän ja monipuolisen uran ohjaajana ja teatterinjohtajana.
- Henkilöarkistoja vastaanotettiin monipuolisesti alan erilaisilta toimijoilta, esimerkiksi professori emerita **Pirkko Koskelta** (n. 1,3 hm, 55 valokuvaa), balettianssija **Matti Tikkaselta** (1,14 hm, 14 kuvataallennetta, 273 valokuvaa) ja ohjaaja, näytelmäkirjailija **Minna Nurmelinilta** (0,74 hm).
- Esitystaiteen toimijoiden haastatteluita (9 kpl) kokoelmiin karttui keväällä 2024 yhdessä Helsingin yliopiston teatteritieteen ja Esitystaiteen keskuksen (Eskus) kanssa järjestetyn kurssin myötä.
- Teatterimuseon omatuotantona kokoelmiin karttui 20 kuvataallennetta taiteilijatapaamisista ja muista yleisölle avoimista keskustelutilaisuuksista sekä näyttelyitä varten toteutuista haastatteluista.

NÄYTTELYTYÖRYHMÄT VUONNA 2024 AVATUISSA VAIHTUVISSA NÄYTTELYISSÄ

LUCID DREAMS

Kuratointi ja toteutus Mikki Kunttu

SYNNYT/ORIGINS. OHJAAJAN JA SKENOGRAFIN LUOVA MATKA IDEASTA ESITYKSEKSI ELI TYÖPARI TIINA PUUMALAISEN JA TEPPO JÄRVISEN NÄYTTÄMÖKUVIA JA KUVITTELUA

Näyttelyarkkitehtuuri ja teokset, kuratointi Tiina Puumalainen ja Teppo Järvinen

Valokuvat Teppo Järvinen

Ruotsinnokset Marianne Möller

Näyttelyn tuotanto ja toteutus Studio Drammatica Ky

Näyttelyrakenteet Esa Set Up

FOKUKSESSA. AKI LOPOSEN TEATTERIVALOKUVIA

Kuratointi ja toteutus Aki Loponen

ELÄVÄ UTOPIA. TOISSA TILOISSA 20 VUOTTA

Suunnittelu ja toteutus Eeva Kemppe, Maarit Myllynen, Heli Mäkinen, Meiju Pax

TULISIELUINEN ELSA SYLVESTERSSON

Työryhmä Aku Ahjolinna, Saga Eriksson, Ulrika Hallberg & Liisa Palin

Näyttelyn käsikirjoitus Riikka Korppi-Tommola

30 VUOTTA TALVISIRKUKSEN MATKASSA

Editointi Krasimir Jovanovic ja Riku Virtanen

MÄÄRÄAIKAISET, FREELANCERIT JA HARJOITTELIJAT 2024

MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖKUNTA

Mari Ala-Nikkola (1.1.–31.12.)

TYÖHARJOITTELIJAT

Mirva Liukas 9.1., 12.2., 28.–29.2., 4.3., 6.3.

Anneli Kirpu 25.–27.3., 6.–8.5., 20.–31.5., 3.–7.6., 10.6.–14.6.

Paula Peltonen 31.1., 21.–22.2., 26.2.

Jalmari Kuikka 2.5.–31.5.

Kristel Ruutma 9.9.–31.12.

Isa Nyysönen 5.–29.11.

TET

Elia Vuori 8.–12.1.

Alisa Keltanen 13.3./20.3./21.3./11.14.

Lumi Peltola 16.–20.9.

Anni Mäkelä, 16.–20.9.

Leo Stolt, 11.–15.11.

TYÖPAJOISSA TYÖSKENNELLEET

Mari Ala-Nikkola, Iiris Autio, Siiri Ervasti, Loviisa Grubert, Sara-Maria Lindqvist, Katimari Niskala, Outi Paananen, Soila Shah, Freia Stenbäck, Vera Tuomola

NÄYTTELYISSÄ TYÖSKENNELLEET

Mari Ala-Nikkola, Siiri Ervasti, Astrid Gorschnik, Loviisa Grubert, Reetta Hiltunen, Johanna Hoppu, Kerttu Nikkilä, Outi Paananen, Viljami Pakarinen, Petteri Peltola, Veera Repo, Timi Ritvasalo, Jalo-Valto Saarinen, Emma Vainio

VAPAAEHTOISET

Stadin AO:n esitys- ja teatteritekniikan ammattitutkinnon opiskelijat 13 henkilöä. Helsingin teatterikoulun opiskelijat 6 henkilöä. = 19 kpl x 15h = 285 h (Kauhupäivä ja -ilta)

Saima Dutz 1.–31.10.

**Teatterimuseo
Teatermuseum
Theatre Museum**

2025